

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 576 sahifa,
2-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamishева	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi	254
G. R. Ibragimova, Abdulkarimova Dilfuza	
Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	258
Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi	262
Avlayev Orif Umirovich	
AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari....	267
Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi	
Sun'iy intellektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni	273
Ubbiyev Alisher Tairovich	
Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat	277
Sattorova Mohira Aminqulovna	
Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish .	281
Namzabayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi	
Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish	285
Ismatullayeva Fotima Rustam qizi	

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования	289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.	
Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi	292
Xurramov Anvar Jumanazarovich	
Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori	296
G'oyimov Umar Eshmurodovich	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish	301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna	
Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish	307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish	312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi	
Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni	317
Qodirova Sevara Shuxratovna	
Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi	329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul	
Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi	333
Boynazarova Munajat	
O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari	337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona	
Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий	340
Гаухар Джанпеисова	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari	347
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход	351
Турланова Сауле Дадажановна	
Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish	357
Maxsetova Zuxra Torebayevna	
Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti	361
Karimov Odiljon Baxadirovich	
Oliy ta'limda talabalarining kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida)	364
Samatova Munira Dilshod qizi	
Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи	368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi	373
Ergasheva Matluba Burxonovna	
Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari	378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich	

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi.....	382
Karimov Feruz Raimovich	
Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar	386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	389
Masharibova Lobar Rayimberganovna	
Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish.....	393
Mirtoyeva Shohruza Ibjohimjon qizi	
Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish	396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova	
Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari.....	400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna	
Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi.....	403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi.....	406
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna	
Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari	410
Sh. T. Musulmonova	
15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash	413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish.....	422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna	
Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna	
Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста.....	432
Г. С. Алиходжаева	
Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников .	436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева	
Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель	440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева	
O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ...	444
Murodova Umida Dilmurodovna	
Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку.....	449
Саидова Махсудахон Аббасовна	
Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования.....	452
Собирова Пошшаой Эркин кизи	
Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий.....	455
Хафизова Машхура Аминовна	
Davolanish ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarga tibbiy-psixologik yondashuvlar	458
Po'latxo'jayeva Malika Rustamovna	
Equal Voice in the Classroom: A Gender-Based Approach	463
Gafurova Nodira Ravshanovna	

Matematik tafakkur kompetensiyalarini rivojlantirishda singapur ta'lim modelining innovatsion pedagogik yondashuvlari.....	468
<i>Sanobar Ibragimovna Kenjayeva</i>	
Boshlang'ich sinf mikrodars ishlanmasining texnologik xaritasini yaratish usullari.....	475
<i>Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	479
<i>Sodiqova Gulbahor G'ofurjon qizi, Abduvohidova Rayhona Nuriddin qizi</i>	
6–7 yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda mantiqiy fikrlashga o'rgatishning ahamiyati	484
<i>Sultonova Sitara Zarif qizi</i>	
Debat texnologiyalari va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish.....	488
<i>Gulamov Shavkat Maxmudovich</i>	
Kognitiv yuk nazariyasi asosida boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'quv jarayonini optimallashtirish	492
<i>G'ulomova Moxinur Inomjon qizi</i>	
Muloqot madaniyati va liderlik ko'nikmalarining shakllanishidagi psixologik-pedagogik omillar	497
<i>Putatova Odinaxon Xamidovna</i>	
Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish pedagogik muammo sifatida	501
<i>Qulmatova Xurshida Abdurahmonovna</i>	
O'quvchilarga algebrani o'qitishning dolzarb masalalari.....	504
<i>Qodirova B., Ibragimov N.</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari	509
<i>Axmadjanova Moxiyat Sadriyevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning elektron ta'lim resurslari va innovatsion dasturlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	513
<i>Sultansaidova Mushtariy Abzalxanovna</i>	
Jo'rg' Oruell asarlarida davr va shaxs fojiasi	516
<i>Xatamova Kumush Javxar qizi</i>	
“Tabiiy fanlar” fanini o'qitish texnologiyasini STEAM yondashuvi asosida tuzish metodikasi	519
<i>Imankulov Nurbek Tursunkul o'g'li, Ashirov Shamshidin Annazarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyatiga samarali ta'sir etuvchi irodaviy sifatlar	525
<i>Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida texnik ijodkorlikni shakllantirishning mazmuni va metodikasi	528
<i>Xudaykulova Saida Zakirovna</i>	
Aqli zaiflik va autizm spektri buzilishining klinik-pedagogik farqlari	533
<i>Zakirova Fozilaxon Zafarjon qizi</i>	
STEAM yondashuvi asosida kreativ fikrlashni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	538
<i>Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li</i>	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	540
<i>Ibragimova Shoira Normuminovna</i>	
Nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar ota-onalarini logopedik korreksion ishiga jalb etish	543
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Abdullayeva Gulzoda Abdurazzoq qizi</i>	
Rus tili darslarining samaradorligini oshirishda nutqiy kompetensiyani shakllantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	546
<i>Jurayeva Nilufar Shovkat qizi</i>	
Autizm spektridagi bolalarda nutqni rivojlantirish uchun sensor integratsiya usullarining ta'sirini o'rganish.....	549
<i>Mo'minova Gulnora Qurvonali qizi</i>	
Yosh taekvondochilarni maxsus mashqlar yordamida kyorugi texnikasini rivojlantirish	552
<i>Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li</i>	
“Motivatsion yondashuv” hamda “kreativ fikrlash” tushunchalarining mazmun va mohiyati	556
<i>Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning o'rni	559
<i>Umarova Feruzabonu Bobir qizi</i>	

Ta'lim falsafasining ijtimoiy-madaniy evolyutsiyasi	562
Uzakova Zahroxon Muhammad Zarif qizi	
Fizika ta'limida ijodiy tafakkurni shakllantirishning innovatsion modeli: muammoli ta'lim va interfaol metodlar asosida kompetensiyaviy yondashuv	565
Yusupov Kodirjan Batirovich	
Игровые проекты как средство обучения предложениям английского языка.....	569
Нуратдинова Наргиза Бахтияровна	
Формирование межкультурной коммуникативной компетенции через изучение речевого этикета в цифровой среде (мессенджеры и социальные сети)	572
Юсупова Сохила Сайфиевна	

YOSH TAEKVONDOCHILARNI MAXSUS MASHQLAR YORDAMIDA KYORUGI TEXNIKASINI RIVOJLANTIRISH

Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti "Yakkakurash sport turlari
nazariyasi va uslubiyati kafedrası o'qituvchisi"

ORCID: 0009-0004-3302-1315

Annotatsiya: Dissertatsiya ishida asosiy e'tibor yosh taekvondochilar tomonidan jangovar harakatlarning samarali kombinatsiyalarini tuzish asoslarini dastlabki tayyorgarlik bosqichida egallash zaruratini asoslashga qaratilgan. Tadqiqotda yosh sportchilarning texnik-taktik harakatlarini rivojlantirish jarayonida samarali kombinatsiyalarni shakllantirishning metodik jihatlar yoritilgan.

Kalit so'zlar: taekvondo, egiluvchanlik, yosh bolalar, jismoniy rivojlanish, maxsus mashqlar, kyorugi texnikasi, rivojlanish, statik cho'zilish, dinamik cho'zilish, passiv cho'zilish, faol cho'zilish, sport metodikasi, bolalar sporti.

Abstract: The dissertation focuses on substantiating the necessity for young taekwondo athletes to master the fundamentals of constructing effective combinations of combat actions at the initial stage of training. The study highlights the methodological aspects of developing technical and tactical skills and improving effective combinations among young athletes during the training process.

Key words: taekwondo, flexibility, young children, physical development, special exercises, kyorugi technique, development, static stretching, dynamic stretching, passive stretching, active stretching, sports methodology, children's sport.

Аннотация: В диссертационной работе основное внимание уделяется обоснованию необходимости освоения основ построения эффективных комбинаций боевых действий юными тхэквондистами на этапе начальной подготовки. В исследовании раскрываются методические аспекты формирования технико-тактических действий и совершенствования эффективных комбинаций у молодых спортсменов в процессе тренировочной деятельности.

Ключевые слова: тхэквондо, гибкость, дети младшего возраста, физическое развитие, специальные упражнения, техника кёруги, развитие, статическое растяжение, динамическое растяжение, пассивное растяжение, активное растяжение, спортивная методика, детский спорт.

KIRISH

Respublikamizda jismoniy tarbiya o'quv mashg'ulotlarini tashkil etish va o'tkazishni takomillashtirish masalalariga katta e'tibor qaratilmoqda. Mamlakatimizda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar tufayli o'sib kelayotgan yosh avlodning jismoniy rivojlanishi va jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish, o'quvchilarda bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish hamda barkamol shaxsni tarbiyalash uchun barcha shart-sharoitlar yaratilgan^[1].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mamlakatimizdagi va xorijiy adabiyotlarni tahlil qilish jarayonida kichik maktab yoshidagi bolalarni sportning turli turlariga dastlabki tayyorlash xususiyatlariga katta e'tibor qaratildi. Yosh sportchilarning o'quv-trenirovka mashg'ulotlarida harakatchan o'yinlar va o'yin vazifalarini qo'llash hamda ularning shug'ullanuvchilar organizmiga ta'sirini o'rganish bo'yicha tadqiqotlar keng miqyosda olib borilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bunda qo'yilgan vazifalarni hal etish uchun quyidagi usullar qo'llanildi: ilmiy va metodik adabiyotlarni tahlil qilish; pedagogik testlash; pedagogik tajriba; ekspert baholash usuli; matematik statistika usullari. Taekvondo va boshqa yakkakurash turlari bo'yicha maxsus adabiyotlarni o'rganishga alohida e'tibor qaratildi. Bu sharqona yakkakurashlarning texnik talablariga va an'analarga tayangan holda maxsus o'yin vazifalarini tanlash hamda ishlab chiqish imkonini berdi.

Pedagogik testlash. Jismoniy tayyorgarlikni baholash uchun sinovdan o'tayotgan bolalarning jismoniy sifatlari rivojlanish darajasining miqdoriy ifodasini aniqlash maqsadida nazorat test-mashqlari qo'llanildi.

Test 1. Garvard step-testi.

Maqsad: jismoniy ishchanlik qobiliyatini aniqlash.

O'tkazilishi: testdan o'tuvchi balandligi 35 sm bo'lgan gimnastik o'rindiqqa 3 minut davomida belgilangan sur'atda ko'tariladi. Ko'tarilish sur'ati doimiy bo'lib, 1 minutda 30 ta siklni tashkil etadi. Har bir sikl to'rtta qadamdan iborat. Sur'at metronom yordamida belgilanadi (minutiga 120 ta zarba). Test yakunlangandan so'ng sinovdan o'tuvchi stulga o'tiradi va birinchi 30 sekund davomida, shuningdek, 2-, 3- va 4-minutlarda yurak urish chastotasi (YUQCH) hisoblanadi. Agar sinovdan o'tuvchi testlash jarayonida belgilangan sur'atdan ortda qolsa, test to'xtatiladi. Sportchining jismoniy ishchanlik qobiliyati Garvard step-testi indeksi (GSTI) bo'yicha baholanadi. GSTI quyidagi formula yordamida hisoblanadi:

$$GSTI = (t \times 100) / ((f_1 + f_2 + f_3) \times 2)$$

bunda t – ko'tarilish vaqti (sekundlarda), f_1 , f_2 , f_3 – tiklanish davrida 30 sekund davomida o'lchangan yurak qisqarishlari chastotasi (YUQCH) bo'lib, ular mos ravishda 2-, 3- va 4-minutlarda aniqlanadi.

Garvard step-testi natijalarini baholash ushbu indeks ko'rsatkichlari asosida amalga oshiriladi. Qo'llanilgan nazorat mashqlarining ishonchiligi korrelyatsion tahlil yordamida aniqlandi. Tajriba davridagi ko'p martalik tadqiq qilishlar natijalariga qayta ishlov berildi, bu testlarning ishonchligini oshirdi va ob'ektiv ma'lumotlar olish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sport tayyorgarligi tizimida taekvondoda texnik tayyorgarlikni oshirishga turlicha yondashuvlar mavjud. Mualliflarning fikricha, uni taekvondochilarning texnik mahoratining alohida komponentlari orqali amalga oshirish mumkin. Ushbu uslub taekvondo (Kyorugi) bilan shug'ullanadigan yosh sportchilarning texnik mahoratini oshirish uchun kompleks yondashuvga ega bo'lib, u boshlang'ich tayyorgarlik bosqichining yillik siklida rejalashtirilgan edi. Bu yerda keltirilgan ma'lumotlar uning samaradorligini ko'rsatadi. Keyingi tadqiqotlarning istiqbollari dastlabki tayyorgarlik bosqichining keyingi yillarida tayanch zarbalarni takomillashtirish texnikasini ishlab chiqish va ularni raqobat faoliyati jarayonida amalga oshirishdan iboratdir [5].

1-jadval: Matematik statistika usullari. Propriozeptiv mashg'ulotlar paytida qo'llaniladigan mashqlar

1 qadam (Polning ustida)	2 qadam (erda bir juft)	3 qadam (balans taxtasida)	4 qadam (muvozanat taxtasida bir juft)
1-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. Tizza bukilgan holda boshqa oyoqqa chiqing va 60 soniya davomida muvozanatni saqlang. 3 marotaba takrorlang	5-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. Otish va ushlab 60 soniya davomida muvozanatni saqlab, bir-biriga to'p. 3 marotaba takrorlang	10-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. Tizza bukilgan holda boshqa oyoqqa chiqing va 60 soniya davomida muvozanatni saqlang. 3 marotaba takrorlang	14-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda to'pni bir-biriga tashlang va ushlab. 3 marotaba takrorlang
2-mashq Son va tizza bilan bir oyoqli turish. Dumba va tizzani bukilgan holda boshqa oyoqqa chiqing va 60 soniya davomida muvozanatni saqlang. 3 marotaba takrorlang	6-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. Otish va ushlab 60 soniya davomida muvozanatni saqlab, bir-biriga to'p. 3 marotaba takrorlang	11-mashq Son va tizza bilan bir oyoqli turish. Dumba va tizzani bukilgan holda boshqa oyoqqa chiqing va 60 soniya davomida muvozanatni saqlang. 3 marotaba takrorlang	15-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda to'pni bir-biriga tashlang va ushlab. 3 marotaba takrorlang
3-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda to'pni yolg'iz boshning ustiga tashlang va ushlab. 3 marotaba takrorlang	7-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda bir qo'lni to'pning ostiga tashlang va ushlab. 3 marotaba takrorlang	12-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda to'pni yolg'iz boshning ustiga tashlang va ushlab 3 marotaba takrorlang	16-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda bir qo'lni to'p ostiga tashlang va ushlab. 3 marotaba takrorlang

4-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. Otish va ushlab turganda yolg'iz devor ustidan to'pni ushlang 60 soniya davomida muvozanat. 3 marotaba takrorlang	8-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda bir qo'lni bir-biriga uloqtiring va to'pni tuting. 3 marotaba takrorlang	13-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda to'pni yolg'iz devorga tashlang va ushlang. 3 marotaba takrorlang	17-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda bir qo'lni bir-biriga uloqtiring va to'pni tuting. 3 marotaba takrorlang
–	9-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 ta muvozanatni saqlab, bir vaqtning o'zida to'pni bir-biringizga tashlang va ushlang soniya. 3 marotaba takrorlang	–	18-mashq Tizza bukilgan holda bir oyoqli turish. 60 soniya davomida muvozanatni saqlagan holda bir vaqtning o'zida to'pni bir-biringizga tashlang va ushlang. 3 marotaba takrorlang

Pastki oyoq-qo'l mushaklari kuchini mashq qilish dasturi cho'zilish, o'lik ko'tarish, erkin og'irliklar yordamida bajariladigan o'pka va oyoqlarni kengaytirish, oyoq burmalari, buzoqlarni ko'tarish hamda og'irlik mashinalari yordamida bajariladigan tibialis anterior ko'tarish mashqlaridan iborat edi. Kuch mashqlari yuklamasi maksimal kuchning 20 %iga o'rnatildi (Orr va boshq., 2006; Ribeiro va boshq., 2009). Bir martalik maksimal ko'rsatkich Brzycki tenglamasi yordamida hisoblab chiqildi (Brzycki, 1993). Har bir mashg'ulot 15 ta takroriydan iborat 3 ta to'plamda bajarildi, to'plamlar orasidagi dam olish vaqti 40 soniya, mashqlar orasidagi dam olish vaqti esa 2 minutni tashkil etdi. Barcha ishtirokchilar, shu jumladan nazorat guruhi ham haftasiga 5 marta 2 soat davomida muntazam taekvondo pumse mashqlarini bajarishdi. Biroq nazorat guruhida ushbu 6 hafta davomida maxsus mashg'ulot aralashuvi qo'llanilmadi.

2-jadval: **Olti haftalik propriozeptiv ta'lim dasturi**

No	Sessiya	Mashqlar
1	1-hafta 1- sessiya	1 2 3 4
2	1-hafta 2- sessiya	5 6 7 8 9
3	1-hafta 3- sessiya	10 11 12 13
4	2-hafta 1- sessiya	14 15 16 17 18
5	2-hafta 2- sessiya	1 2 5 6
6	2-hafta 3- sessiya	3 4 7 8 9
7	3-hafta 1- sessiya	10 11 14 15
8	3-hafta 2- sessiya	12 13 16 17 18
9	3-hafta 3- sessiya	1 2 10 11
10	4-hafta 1- sessiya	3 4 12 13
11	4-hafta 2- sessiya	5 6 14 15
12	4-hafta 3- sessiya	7 8 9 16 17 18
13	5-hafta 1- sessiya	1 5 10 14
14	5-hafta 2- sessiya	2 6 11 15
15	5-hafta 3- sessiya	3 7 12 16
16	6-hafta 1- sessiya	4 8 9 13 17 18
17	6-hafta 2- sessiya	1 2 14 15
18	6-hafta 3- sessiya	5 6 10 11

Ushbu tadqiqotda ikkala proprioepsiya mashg'ulotining samaradorligi aniqlanib, pastki ekstremita mushaklari kuchini rivojlantirishga qaratilgan mashqlar sport ko'rsatkichlarini yaxshilashi hamda sportchilarning taekvondodagi kran pozitsiyasini saqlab qolish bo'yicha mahorat darajasini oshirishi aniqlandi. Shu sababli taekvondo mashg'ulotlarida mazkur o'quv usullaridan foydalanish taekvondochilarning raqobatbardoshligini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Xususan, topilmalar shuni tasdiqladiki, oyoqning old qismiga yuklama berilgan holda turishni ongli ravishda bajarish kranni bir oyoqda turib muvozanatni saqlash bilan bog'liq ^[2,3].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Adabiyot manbalarini tahlil qilish hamda sportning turli turlaridagi trenerlarning ilg'or tajribalari shuni ko'rsatadiki, yosh taekvondochilarning dastlabki tayyorgarlik bosqichidagi o'quv-trenirovka mashg'ulotlarida o'yin vazifalarini qo'llash zarur hisoblanadi. Yosh taekvondochilarning mashg'ulotlarida maxsus kyorugi mashqlari va o'yin vazifalarini qo'llash kichik maktab yoshidagi bolalarning psixik xususiyatlariga eng mos sharoitlarni yaratadi. Bu esa dastlabki tayyorgarlik bosqichida harakat qobiliyatlarining optimal rivojlanishiga hamda ularni yuksak sport mahorati bosqichida takomillashtirish uchun zarur potensialni saqlab qolishga ko'maklashadi.

Pedagogik kuzatishlar va videomateriallar tahlili natijasida maxsus kyorugi mashqlari hamda o'yin vazifalarining harakatlarga o'rgatish va jismoniy sifatlarni rivojlantirishga yo'naltirilganligi o'rtasidagi nisbat mos ravishda 35% va 65% ekanligi aniqlandi. O'yin vazifalari mashg'ulotning har bir qismida o'yin elementi bo'lmagan vazifalar bilan navbatma-navbat tashkil etilishi lozim. Yosh taekvondochilarning dastlabki tayyorgarlik bosqichidagi o'quv-trenirovka mashg'ulotlarida o'yin usulida bajariladigan turli yo'nalishdagi mashqlarning hajmi umumiy o'quv vaqtining 50% ini tashkil qilishi maqsadga muvofiq. Taekvondochilarning mashg'ulotlari tarkibiga o'yin vazifalarini kiritish jismoniy sifatlarni yanada samarali rivojlantirishga yordam berishi isbotlandi. Tajriba guruhida jismoniy ishchanlik qobiliyati, portlovchi kuch, tezkor chidamlilik, umumiy chidamlilik, koordinatsiya va egiluvchanlik ko'rsatkichlari nazorat guruhiga nisbatan ishonchli darajada yuqori bo'ldi.

Tajriba guruhida jismoniy sifatlarning rivojlanish darajasi nazorat guruhiga nisbatan 11,8% ga yuqori bo'ldi: portlovchi kuch – 13,1%, tezkor chidamlilik – 6,05%, umumiy chidamlilik – 13,55%, koordinatsiya – 23,7%, egiluvchanlik – 51,5% ga yuqori natija qayd etildi. Tadqiqotlar natijasida olingan ma'lumotlar taekvondochilarning dastlabki tayyorgarlik bosqichida mashg'ulotlar samaradorligini oshirish uchun quyidagi tavsiyalarni ishlab chiqish imkonini berdi:

- dastlabki o'qitish mashg'ulotlarining asosiy maqsadi taekvondoning texnik-taktik harakatlari asoslarini muvaffaqiyatli o'rgatish hamda ixtisoslashtirilgan trenirovka bosqichiga o'tish uchun zarur zamin yaratishdan iborat;
- dastlabki o'qitishning asosiy vazifalari shug'ullanuvchilarni birlamchi tanlash, salomatlikni mustahkamlash, har tomonlama jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirish, taekvondo texnikasining asosiy elementlarini o'rgatish hamda o'quvchilarni mazkur sport turining o'ziga xos talablariga moslashtirishdan iborat;
- taekvondo bo'yicha o'quv-trenirovka mashg'ulotlari tarkibiga ishlab chiqilgan o'yin vazifalarini kiritish maqsadga muvofiq bo'lib, ularni o'quv jarayoniga joriy etish jismoniy rivojlanish va jismoniy tayyorgarlik darajasini yaxshilaydi, taekvondo texnik ko'nikmalarini o'zlashtirishga yordam beradi hamda mashg'ulotlarga bo'lgan qiziqishni oshiradi;
- dastlabki tayyorgarlik bosqichining vazifalaridan kelib chiqib o'yin vazifalarini yo'nalishlari bo'yicha ratsional taqsimlash hamda o'yin usulidan yosh taekvondochilarning o'quv-trenirovka jarayonida samarali foydalanish zarur;
- taekvondo texnikasini o'rgatish va jismoniy sifatlarni rivojlantirishga yo'naltirilgan o'yin vazifalarining tavsiya etilgan nisbati mos ravishda 35% va 65% ni tashkil etadi hamda ularni mashg'ulotlarning har bir qismida qat'iy reglamentlangan vazifalar bilan navbatma-navbat o'tkazish tavsiya etiladi;
- o'quv-trenirovka jarayonida o'yin shaklida beriladigan "uy vazifalari"ni qo'llash, ularning bajarilishini muntazam baholab borish hamda eng yaxshi natija ko'rsatgan o'quvchilarni rag'batlantirish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi Qonuni 04.09.20215 yildagi (yangi tahrir). – T.: "Xalq so'zi", 2015-yil 5-sentyabr. <https://lex.uz/docs/-2742233>
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2002-yil 31-oktyabrdagi 374-son "O'zbekiston bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasi faoliyatini takomillashtirish to'g'risida"gi Qarori. <https://lex.uz/ru/docs/-325709>
3. Alixanov I. I. Texnika i taktika volnoy borby. 2-e izd., pererab. i dop. – M.: Fizkultura i sport, 1996. – 304 s., il.
4. Matveyev L. P. Teoriya i metodika fizicheskoy kultury. – M.: Fizkultura i sport, 1991. – 543 s.
5. Platonov V. N. Sistema podgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte. – K.: Olimpiyskaya literatura, 2004. – 808 s.
6. Ашмарин Б. А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании. – М.: Физкультура и спорт, 1978. – 223 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.